

**การสังเคราะห์องค์ความรู้ กฎ ระเบียบ วิธีปฏิบัติของชุมชนที่ดำเนินงานเกี่ยวกับ
การพัฒนาสังคม การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไทย – ลาว
กรณี : ชุมชนปากแม่น้ำสงคราม จังหวัดนครพนม และชุมชนปากแม่น้ำซัน แขวงบรีคำไซ
Synthesis of social Wisdom, Roles and Regulations, Social Development Natural Resources
and Environmental Conservation in Thai–Laos Communities Case Study: Song Khrum River
Nakhon Phanom Province, Thailand and Xan River Bolikhamxay Province, Lao PDR.**

ดร.กาญจน์ หงษ์มณีรัตน์

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ความรู้ กฎ ระเบียบ วิธีปฏิบัติและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการพัฒนาสังคม การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) สังเคราะห์องค์ความรู้ และ 3) เปรียบเทียบผลการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากการมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งสอง วิธีการศึกษา ใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ ในกรอบการวิจัย โดยใช้เครื่องมือแบบสำรวจภาคสนาม มีการสอบถาม สัมภาษณ์ สันทนากลุ่มและการสังเกต เพื่อนำมาสังเคราะห์กับข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับพื้นที่ชุมชนที่ศึกษา กลุ่มเป้าหมายใช้ชุมชนละ 30 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน เฒ่าจ๋า พระสงฆ์ ตัวแทนชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนปากแม่น้ำทั้งสองมีชาติพรรณ อพยพมาจากลาวทาง มากกว่า 200 ปี ดำเนินวิถีชีวิตชนบทรอบริมน้ำประเพณีและความเชื่อโดยเฉพาะฮีตสิบสองคองสิบสี่เช่นเดียวกัน ซึ่งมีประเพณีที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ดังนี้ ชุมชนปากแม่น้ำสงคราม (ไชยบุรี) อดีตมีความอุดมและความหลากหลายทางชีวภาพ ต่อมาชุมชนได้มีการขยายตัวและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตเพื่อให้เหมาะกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด เช่น การเลี้ยงปลาในกระชังเพื่อการค้า ที่มีจำนวนมากเกินกว่าที่แหล่งน้ำธรรมชาติจะรับได้พร้อมทั้งมีการใช้สารเคมี ปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืชเพื่อเพิ่มผลผลิต ก่อให้เกิดมลภาวะระยะยาว ทั้งทางดิน ทางน้ำและอากาศ ส่วนชุมชนปากแม่น้ำซัน เป็นชุมชนปากแม่น้ำที่มีลักษณะสภาพภูมิลักษณะโดยทั่วไป เช่นเดียวกับชุมชนปากแม่น้ำสงคราม มีการประกอบอาชีพทางการเกษตรโดยพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก ปัจจุบันชุมชนดังกล่าวได้มีการปรับตัวเองเพื่อรองรับการค้าอาเซียน ซึ่งพฤติกรรมและความเคยชินต่างๆ ในอดีตก็เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดมลภาวะทั้งทางดิน ทางน้ำและทางอากาศเช่นเดียวกัน เช่น การซักล้างเสื้อผ้า ถ้วยชาม ล้างรถยนต์ และปล่อยน้ำเสียจากชุมชนลงสู่แม่น้ำ หากไม่มีการฟื้นฟูที่ดีพอก็จะก่อให้เกิดสภาวะมลพิษเช่นเดียวกับชุมชนปากแม่น้ำสงคราม ดังนั้นชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงมีมาตรการกำกับดูแลควบคุม และการฟื้นฟูอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อความคงอยู่ต่อไป

คำสำคัญ: คน และทรัพยากรธรรมชาติ

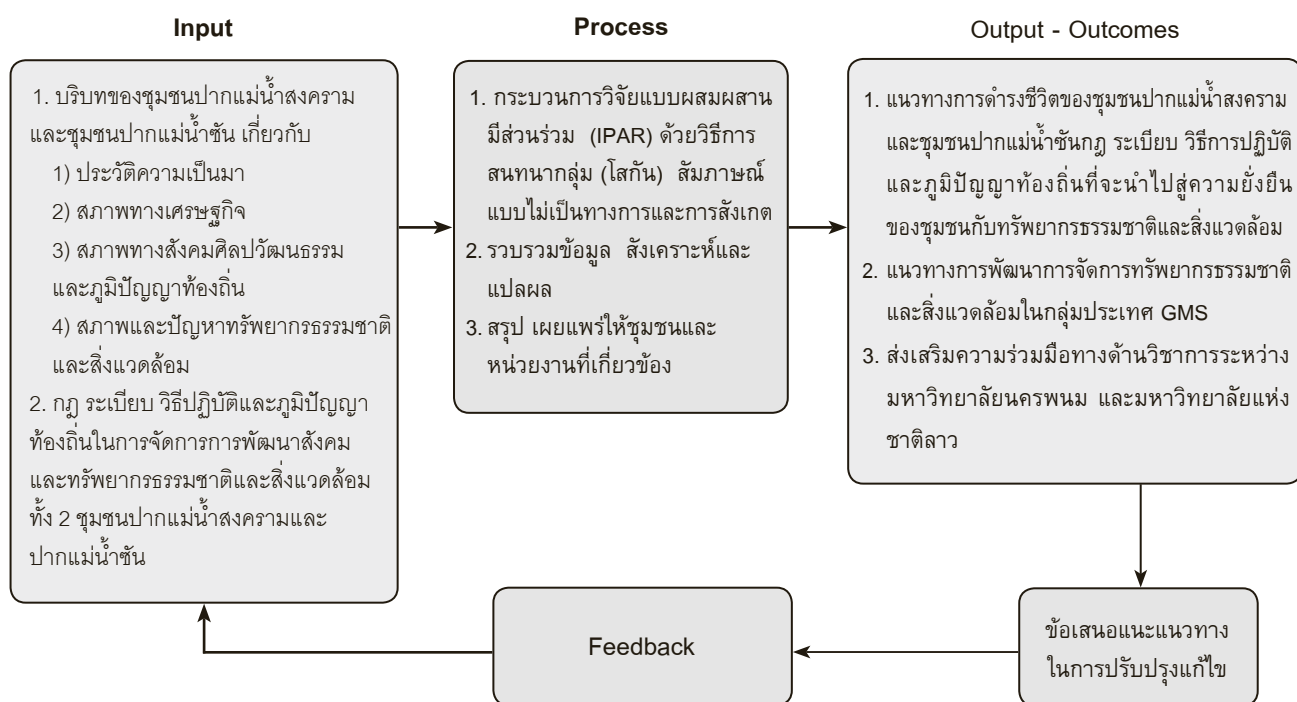
ABSTRACT

Objectives : 1) To study the social wisdom, roles and regulations, social development natural resources and environmental conservation of Songkhram River community in NaKhon Phanom Province and Xan River community in Bolikhamxay Province Lao PDR. 2) To synthesize the social wisdom, roles and regulations, social development natural resources and environmental conservation of Songkhram River community in NaKhon Phanom Province and Xan River community in Bolikhamxay Province and 3) To compare the results of performances in the communities. It was found that both of communities migrated from Lao–thong approximately more than 200 years. The tribes austere performed the belief, culture and tradition following local tradition and seniority. The Songkhram River (Xyhuri) basin has various species of Biodiversity. Communities have developde and changed their life styles for natural resource environment and limited ecology system. For example, commercial fish raising with more than 1,000 fish cages which made water pollution, soil pollution because of the sediment of fodder. The Xan River estuary community has the same conditions as the the Songkhram River and made a living from agriculture which depends on natural resource. The community has adapt and prepared for the arrival of the ASEAN Economic Community (AEC). However, Xan River communities should change some behaviors in daily life. They should not take a bath, launder, wash toxic container and wash car near the river bank which may contribute to water pollution.

Keyword: Human and Natural resources

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การสังเคราะห์องค์ความรู้ กฎ ระเบียบ วิธีปฏิบัติของชุมชนที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาสังคม การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมไทย-ลาว กรณี : ชุมชนปากแม่น้ำสงคราม จังหวัดนครพนม และชุมชนปากแม่น้ำซัน แขวงบรีคำไซ

บทนำ

ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศได้เพิ่มพื้นที่ ขนาดและความรุนแรงมากขึ้น ด้วยสาเหตุจากธรรมชาติและการทำงานของมนุษย์ โดยเฉพาะการเร่งการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจที่ประเมินหรือการวางแผนไม่เหมาะสม มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอย่างจำกัดแบบล้างผลาญที่ขาดความสมดุล และเกินความสามารถที่ทรัพยากรจะฟื้นฟูตัวเองได้ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติจึงเกิดขึ้นตามมา ดังจะเห็นได้จากปัญหาของทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะเรื่องน้ำ ป่าไม้ ป่าต้นน้ำจะมีความรุนแรงเกิดขึ้นบ่อยครั้งทั้งในและต่างประเทศทั่วโลก

เรื่องดังกล่าวเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ องค์กรเอกชน และชุมชนในการพิทักษ์รักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศชุมชนปากแม่น้ำพื้นที่ป่าบุ่งป่าทาม ในอดีตที่อุดมไปด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ จึงมีแนวความคิดร่วมกันระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ของมหาวิทยาลัยนครพนม และมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว โดยการสนับสนุนทุนจากสำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ศึกษาเรื่อง : การสังเคราะห์องค์ความรู้ กฎ ระเบียบ และวิธีปฏิบัติของชุมชนในการพัฒนาสังคม การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติจากชุมชนปากแม่น้ำสงคราม (ไชยบุรี) ของประเทศไทย และชุมชนปากแม่น้ำซันของประเทศลาว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ กฎ ระเบียบ วิธีปฏิบัติและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการพัฒนาสังคม การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนทั้งสอง
2. การสังเคราะห์องค์ความรู้ กฎ ระเบียบ วิธีปฏิบัติและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ดีของชุมชน
3. การเปรียบเทียบผลของการปฏิบัติงานที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนปากแม่น้ำทั้งสอง

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) ในรอบการวิจัย โดยใช้เครื่องมือแบบ

สำรวจภาคสนาม มีการสอบถาม สัมภาษณ์ สันทนาากลุ่มและการสังเกต เพื่อนำมาสังเคราะห์กับข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับพื้นที่ชุมชนที่ศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย ใช้ชุมชนละ 30 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน เฒ่าจ๋า พระสงฆ์ ตัวแทนชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สถานที่และระยะเวลาในการศึกษา

สถานที่ : 1) ชุมชนปากแม่น้ำสงคราม (ไชยบุรี)
2) ชุมชนปากแม่น้ำซัน

ระยะเวลาในการศึกษา: 4 เดือน (9 พ.ค. 53–9 ก.ย. 53)

ผลการศึกษา

ประวัติความเป็นมา พบว่าชุมชนปากแม่น้ำทั้งสองเป็นชนเผ่าลาวที่มาจากหลวงพระบาง และเชียงขวางอพยพลงมาอยู่มากกว่า 200 ปีที่ผ่านมาที่ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี โดยเฉพาะฮีดลีสองคองสิบสี่สืบต่อกันมา

สภาพเศรษฐกิจ พบว่าชุมชนปากแม่น้ำทั้งสองประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก ทั้งปลูกพืชโดยเฉพาะข้าวนาปี และมีการเลี้ยงสัตว์ ทำการประมงพื้นบ้านเพื่อยังชีพที่เหลือจำหน่ายเป็นรายได้เสริม มีการเลี้ยงปลาในกระชังเพื่อการค้าของชุมชนปากแม่น้ำสงคราม ส่วนชุมชนปากแม่น้ำซันมีการขยายตัวในด้านธุรกิจชุมชนเพื่อรองรับการค้าอาเซียน ต่อไป

สภาพสังคม ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่าชุมชนปากแม่น้ำสงครามมีสังคมเป็นแบบผสมผสานมีความซับซ้อนมากขึ้น ส่วนชุมชนปากแม่น้ำซันส่วนใหญ่เป็นชุมชนที่มีการพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติ พร้อมทั้งยังให้ความสำคัญเคารพผู้อาวุโสสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีจากเดิมสืบต่อกันมา

สภาพและปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีประเด็นที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ดังนี้

ทรัพยากรป่าไม้ พบว่าชุมชนปากแม่น้ำทั้งสองตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าบุ่งป่าทามที่เคยอุดมสมบูรณ์มาในอดีต ซึ่งปัจจุบันทางการได้จัดสรรให้ราษฎรในชุมชนดังกล่าวได้เข้าครอบครองเป็นกรรมสิทธิ์ทั้งปลูกสร้างที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน โดยเฉพาะไร่-นา ได้ถูกปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับการเติบโตของสังคมเมือง มุ่งสู่ธุรกิจการค้า-การท่องเที่ยวต่อไป

ทรัพยากรดินและที่ดิน พบว่ามีการใช้ที่ดินทางการเกษตรไม่เหมาะสมกับสมรรถนะของดินขาดการจัดการที่ดีทั้งใช้เครื่องจักรและสารเคมีมากขึ้นเกิดการสะสมสารพิษทั้งในดินและชะล้างลงสู่แม่น้ำ ก่อให้เกิดมลภาวะต่อวงจรชีวิตและห่วงโซ่อาหาร นานวันยิ่งเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น จำเป็นต้องได้รับการบำบัดที่ดี และเหมาะสมต่อไป

ทรัพยากรแหล่งน้ำ พบว่าความอุดมสมบูรณ์ของพันธุ์พืช สัตว์น้ำของชุมชนปากแม่น้ำทั้งสองได้ลดจำนวนลงทั้งชนิดและปริมาณ สาเหตุเกิดมาจากการเร่งการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและประเมินผลกระทบผิดพลาดหรือไม่ให้ความสำคัญต่อทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ มีการตัดไม้ สร้างเขื่อน ระเบิดเกาะแก่งหินในแม่น้ำโขง และแม่น้ำสาขา ผนวกกับสภาวะโลกร้อน จึงก่อให้เกิดอุทกภัยน้ำท่วมทำให้กระแสน้ำไหลแรงเปลี่ยนทิศทางการกัดเซาะตลิ่งพังเสียหายเป็นบริเวณที่กว้างและแนวยาวรวมทั้งเกิดภัยแล้งที่รุนแรง และยาวนานมากขึ้น

องค์ความรู้ กฎ ระเบียบวิธีปฏิบัติ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาสังคม การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ

ทรัพยากรป่าไม้ พบว่าเป็นป่าบุงป่าทามซึ่งทางราชการทั้งสองชุมชนได้จัดสรรให้เป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำกินจะมีป่าไม้เฉพาะในที่สาธารณะเช่น บริเวณวัดและตามหัวไร่ปลายนา เพื่อใช้สอยเป็นส่วนใหญ่ ในส่วนของชุมชนปากแม่น้ำชั้นนั้น การที่จะทำการใดๆ เกี่ยวกับป่าไม้ทุกประเภทจำเป็นต้องแจ้งนายบ้านหรือนายเมือง เพื่อขออนุญาตเป็นครั้งๆ ไป

ทรัพยากรดินและที่ดิน พบว่าหน่วยงานราชการและองค์กรเอกชนได้มีการรณรงค์ให้ชุมชนปากแม่น้ำทั้งสองได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการผลิต การใช้ปุ๋ยและสารชีวภาพเพื่อเป็นการลดปริมาณการใช้สารเคมีและการสะสมสารเคมีในดินและถูกชะลงไปในน้ำ ซึ่งมีผลต่อสิ่งมีชีวิตทั้งในดินเช่นไส้เดือน แมลงต่างๆ และสัตว์น้ำอื่นๆ โดยเฉพาะปลา นอกจากนี้ยังห้ามปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และก่อสร้างอาคารลูก้าที่สาธารณะโดยเฉพาะริมตลิ่งทั้งสองฟากฝั่งแม่น้ำ อันจะก่อให้เกิดมลภาวะและบดบังทัศนียภาพ หากมีความจำเป็นที่จะใช้ทรัพยากรดังกล่าวจำเป็นจะต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวข้องต่อไป

ทรัพยากรแหล่งน้ำ พบว่าส่วนใหญ่ชุมชนมีการจับปลาที่ใช้อุปกรณ์แบบเดิมมีการใช้น้ำเพื่ออุปโภค ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์และกิจกรรมในครัวเรือน ส่วนที่แตกต่างกันอย่างมากได้แก่การเลี้ยงปลาในกระชัง เพื่อการค้าจำนวนมากกว่า 1,000 กระชัง ก่อให้เกิดมลภาวะจำเป็นต้องมีมาตรการเพื่อบำบัดมลภาวะทางน้ำซึ่งนับเป็นปัญหาของชุมชนปากแม่น้ำสงคราม ส่วนชุมชนปากแม่น้ำชั้นมีการเลี้ยงปลาในกระชังน้อย แต่ปัญหาส่วนใหญ่คือ การซักล้างเสื้อผ้าเครื่องเรือนและถ้วยชาม ที่สำคัญคือ การล้างรถยนต์ การทิ้งขยะมูลฝอยและการระบายน้ำเสียจากชุมชนลงสู่แม่น้ำโดยไม่ผ่านการบำบัด เรื่องดังกล่าวทางการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้วางกฎ ระเบียบ และวิธีปฏิบัติเพื่อบำบัด และป้องกันปัญหามลภาวะทั้งในปัจจุบัน และอนาคตต่อไป

อย่างไรก็ตามทางการและชุมชนปากแม่น้ำชั้นได้ออกมาตรการ (ข้อห้าม) ในการจับสัตว์น้ำโดยเฉพาะประเภทปลาในแม่น้ำโขง แม่น้ำชั้นและแม่น้ำสาขาอื่นๆ ในลักษณะที่ไม่ควรทำ ไม่ควรใช้ ดังนี้ 1) ดาข่ายที่มีขนาดถี่เกินไป 2) การระเบิดปลา 3) การเบียดปลา 4) การซื้อปลา 5) การใช้ลิ้นหรือไซที่แคบและถี่เกินไป 6) การปิดกั้นหรือสูบน้ำออกจากแหล่งน้ำสาธารณะ 7) การปล่อยปลานิลและปลาในลงไปในแหล่งน้ำธรรมชาติ ทั้งนี้เป็นมาตรการป้องกันปลาสูญพันธุ์

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. สร้างมาตรการปลูกจิตสำนึก
2. จัดตั้งศูนย์ศึกษาและถ่ายทอดความรู้
3. รณรงค์ให้ชุมชนปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและวิธีปฏิบัติ
4. ส่งเสริมให้ชุมชนได้เป็นเจ้าของภาพที่ดี
5. การบูรณาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. ควรนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนา และศึกษาต่อยอดในพื้นที่ชุมชนปากแม่น้ำอื่นๆ ต่อไป

สรุปผลการศึกษา

ชุมชนปากแม่น้ำทั้งสองเคยเป็นชุมชนที่อุดมสมบูรณ์ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพมาก่อน ทั้งนี้เพราะมีสภาพเป็นป่าชุ่มน้ำแบบป่าบุงป่าทาม ชุมชนที่เข้ามาอยู่อาศัยเป็นชนชาติพรรณเดียวกันมาก่อน ซึ่งวิถีชีวิตส่วนใหญ่ได้พึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก ดังนั้นในภาพรวม คือ ทรัพยากรแหล่งน้ำจะดีหรือเกิดมลภาวะนับเป็นเรื่องที่สำคัญ หากมี

การจัดการทรัพยากรป่าไม้ทรัพยากรดินและที่ดินได้ดี ก็จะช่วยทำให้ทรัพยากรแหล่งน้ำดีไปด้วย นอกจากนี้จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบหรือข้อห้าม เพื่อความยั่งยืนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ด้วยความตั้งใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.สุวิทย์ เลหาศิริวงศ์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยนครพนม และคณะ ศ.ดร.สุกกองแสง ไชยะเลิศ อธิการบดีมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวและคณะ รวมถึงผู้ประสานงานทั้งสองมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย รศ.ดร.แสงเดือน ไวยากรณ์ และ ดร.วันดา หงษ์มณีรัตน์ ผอ.พิชัย เสนจันทร์ฉิไชย คุณอนุรักษ์ พงษ์พัฒน์ ผู้นำชุมชน ปากแม่น้ำสงคราม (ไชยบุรี) และอาจารย์ไกรสอน โนวีจิต ร.ต.อ.สุพจน์ สอนคำแพง พระอธิการคำผา พระอธิการ ศรีธนนชัย ผู้นำและชุมชนปากแม่น้ำชัน ผู้ที่เข้าร่วม สัมภาษณ์และสนทนากลุ่มทั้งสองชุมชน รวมถึงผู้ที่ได้นำมา อ้างอิงทุกท่าน และที่สุดคือสำนักยุทธศาสตร์ อุดมศึกษา ต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ส.ก.อ.) ที่สนับสนุนทุนวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

แก่นจันทร์ แก้ววันไชย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กาญจน์ หงษ์มณีรัตน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ทำการห้องการแขวงบริคำไชย แผนกความหลากหลายทางชีวภาพ การท่องเที่ยว และการกีฬา ประจำแขวงบริคำไชย ระหว่างวันที่ 1-13 มิถุนายน 2553.

ไกรสร โนวีจิต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กาญจน์ หงษ์มณีรัตน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ทำการโรงเรียนมัธยมปลายปากชัน ตลอดระยะเวลา 4 เดือน (9 พฤษภาคม-9 กันยายน 2553).

พระอธิการคำผา นิตปัญโญ ผู้ให้สัมภาษณ์, กาญจน์ หงษ์มณีรัตน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ณ ศาลากฎิเจ้าอาวาสวัดโพธิ์ไชย สุขติการาม ปากชัน บริคำไชย ระหว่างวันที่ 7-9 มิถุนายน 2553.

เฉลิมศักดิ์ พาบุดรดี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กาญจน์ หงษ์มณีรัตน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่แผนกภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ระหว่างวันที่ 3-7 กรกฎาคม 2553.

พิชัย เสนจันทร์ฉิไชย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กาญจน์ หงษ์มณีรัตน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 11 หมู่ที่ 3 บ้านไชยบุรี ตำบลไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ระหว่างวันที่ 7-9 พฤษภาคม 2553.

รุ่งเพชร จันทะวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กาญจน์ หงษ์มณีรัตน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ระหว่างวันที่ 13-14 กรกฎาคม 2553.

รังสี ศรีสุขเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กาญจน์ หงษ์มณีรัตน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ณ อาคารรับรองหมู่บ้านกีฬาซีเกมส์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ระหว่างวันที่ 4-5 กรกฎาคม 2553.

วิทวัส ศรีวิหค เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กาญจน์ หงษ์มณีรัตน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ณ สถานทูตประเทศไทย ประจำกรุงเวียงจันทน์ เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2553.

เวียงมาลา วังม่วง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กาญจน์ หงษ์มณีรัตน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ระหว่างวันที่ 9 พฤษภาคม-9 กันยายน 2553.

สุกกองแสง ไชยะเลิศ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กาญจน์ หงษ์มณีรัตน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ณ อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ระหว่างวันที่ 19 พฤษภาคม 2553 และ 3-7 กรกฎาคม 2553.

สมศรี ยศพันไชย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กาญจน์ หงษ์มณีรัตน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ณ อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2553.

แสงมณี ไชยวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กาญจน์ หงษ์มณีรัตน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ณ ที่ทำการแขวงบริคำไชย ระหว่างวันที่ 7 กรกฎาคม 2553.

อนุรักษ์ พงษ์พัฒน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กาญจน์ หงษ์มณีรัตน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 163 หมู่ 4 บ้านไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ระหว่างวันที่ 2-6 พฤษภาคม 2553.